

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iacobi Brvckeri Regiae Scient. Societatis, Qvae Berolini
Floret, Membri Historia Critica Philosophiae**

A Tempore Resvscitarvm In Occidente Litterarvm Ad Nostra Tempora

Brucker, Johann Jakob

Lipsiae, 1744

Capvt Quartvm, De Francisco Bacono Vervlamio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-28327

CAPVT QVARTVM,
DE FRANCISCO BACONO VERVLAMIO.

§. I.

*Historia Ba-
coni de Veru-
lamio unde
petenda ?*

Infeliciter hactenus emendatio philosophiae suscepta fuit. Aut enim parum viderunt philosophi, qui relicta via sectaria nouam tentare aggressi sunt, aut, cum quaedam vidissent, nec animi nec ingenii satis habuerunt ad telam, quam exorsi erant, pertexendam, et ad nugas diuertentes philosophiam parum reformauerunt. Et hoc quidem fato seculum XVI vsus est. Miserata vero humani intellectus tandem diuina prouidentia seculo XVII lucem clariorem restituit, et elegantiore atque perfectiore philosophandi modum introduxit, excitato Francisco Bacono, Barone de Verulamio, Vice-Comite S. Albani, Angliae cancellario, quo vix maius et excelsius ingenium ista aetas tulit, vt praeiudiciorum errorumque fontes detegeret, nouam viam panderet, hylen ad philosophiam emendam afferret prorsus egregiam, et, cum nouum ipse philosophiae systema condere in animo non haberet, eas tamen obseruationes, regulasque spargeret, quibus aetas subsequuta diligenter vsa tandem emendatos philosophiae vultus restituit. Hunc itaque verum primumque parentem philosophiae eclecticae, virumque de philosophia omnium maxime et praestantissime meritum recte appellaueris, dignum, cuius historiam accurate teneamus. Quam primus descripsit, documentis domesticis et ἀποψία adiutus GVILELMVS RAWLEY, illustrissimo viro, cum in viuis esset, et post eius funera reginae Angliae a sacris, et theologiae professor, eamque operum Verulamii a se editorum *tomo ultimo* ^a adiunxit. Ex quo hauserunt sua, qui historiam literariam seculi XVII enarrantes hoc ornamentum non praetermiserunt FREHERVS ^b, WITTIVS ^c, BAYLE ^d, DELA HOVSSAYE ^e, auctores *Bibliothecae Thomastanae* ^f, alii. Recentissima aetate cum nouae scriptorum Verulamii editiones a Britannis cuderentur, semel atque iterum summi viri vita adiecta est. Eam enim *Epistolis* et aliis a Verulamio relictis scriptis praefixit, et hoc *Supplementum operum* ^g eius in limine hoc pacto ornavit ROBERTVS STEPHANVS ^h. Cumque plenior ex chartis passim delitescens operum Verulamii editionem vulgaret MALLETVS ⁱ, nouam et ipse biographiam maximi viri attexuit, quam se ex fontibus fide dignissimis

a) Tom. VI. edit. Amstelod. 1663. 12.

b) In theatro p. 773.

c) Memor. philos. Dec. II. p. 150.

d) Dict. T. I. art. Bacon. p. 417. quem interpretes Britanni valde auerunt. n. XVII.

e) Memoires critiques T. I. p. 358.

f) Vol. II. p. 704.

g) Lettres and remains of the Lord Chancellor Bacon Lond. 1734. 4.

h) Vid. Litter. magazine 1735. Jan. art. 1.

i) Lond. 1740.

gniffimis et intemeratis rerum testimoniis hausisse affirmat ^k. His ducibus nos quoque, instituto nostro insistentes vitam eius viri delineabimus, quem vnum plus ad verae philosophiae nitorem restituendum contulisse, quam seculorum, ante eum plurimorum philosophos primi nominis, fafebuntur, qui acutissimi viri meditationes, obseruationes et inuenta cum veteris et medii orbis philosophici luminibus sine partis studio comparabunt.

§. II. Editus est in lucem FRANCISCVS BACONVS, BARO DE VERVLAMIO, VICE-COMESS. ALBANI in Anglia magnorum ingeniorum ferace anno dno MDLX, XI Cal. Febr. Patrem habuit Nicolaum Baconum, Elisabethae reginae a consiliis, equitem auratum, magni sigilli Angliae custodem, virum et eruditionis, praesertim iurisprudentiae, nomine celebrem, et in tanto generis et honoris fastigio modestiae laude GILB. BURNETO ^m commendatissimum; matrem Annam Cocam, Antonii Coci equitis aurati, qui Eduardi sexti institutioni praefectus fuit, filiam, quam et pietate virtuteque eminuisse et doctrina praepollentem fuisse testatur biographus Baconi, RAVLAEVUS ⁿ. Fauente Numine illud Bacono natiuitatis tempus contigit, quo valde amabantur literae, etiam apud illustres viros ipsamque procerum regni purpuram commendatissimae. Quam amplum autem a natura indolis optimae fundum accepisset, et quae vis ignea ingenii illi inesset, non modo postea proditum est, cum emendare philosophiam insigni felicitate esset aggressus: sed mature quoque et in ipsa pueritia apparuit, ipsamque Elisabetham reginam, excelsi animi et ingenii foeminam, testem habuit. Cum enim insolita acuminis admirandi, et doctrinae in tam tenera aetate inusitatae specimina puer praecox subinde ederet, istis commendatus summis, qui in aula viuebant, proceribus, ipsi tandem reginae traditus est. Quae ut versatissima ingenii diuitiis fuit, ita Baconum puerum difficilioribus quaestionibus tentare haud semel, iucundum habuit. Ad quas tanta iudicii maturitate, tanta dicendi grauitate respondit, vt supra modum contenta regina, puerique indolem felicissimam et prorsus diuinam admirata eum dominum custodem sigilli minorem appellarit. Inerat enim responsis eius et iudicandi vigor in aetate puerili infrequens, et ingenii iucunditas atque elegantia, quibus mire captus est reginae animus. Cuius exemplum narrant ^o: interroganti, quot annos natus esset? ingeniose, puerum adhuc, respondisse, se regimine eius felici duobus annis iuniorem esse. Talis cum esset, maturandum, quo ad literarum studia properabat, iter rati parentes, annos natum duodecim in academiam Cantabrigiensem miserunt, tutela commissum Ioannis Whitgifti, qui S. Trinitatis collegio,

M 2 cui

k) Vjd. Bibl. Britannique Tom. XV. P. I. art. 3.

m) Hist. reform. Angliae P. II. p. 380. ed. Angl.

n) l. c. p. 5. vbi linguarum, quae eruditae vocantur, callentem fuisse, narrat.

o) Qui annum 1561. ponunt, eos falli ex epigrapho constare potest.

o) Citati.

eui adscriptus est, tunc praeerat, Cantuariensem autem archiepiscopatum magna postea prudentiae doctrinaeque laude ornauit. Et tum quidem magno ardore discendique desiderio in artes liberales et philosophiam Aristotelicam, quae una tunc in scholis Angliae personabat, incubuit. Quam tamen, nondum sedecim annos natus vilipendere coepit, non quod Aristoteli diuini ingenii laudem denegaret, hanc enim illi saepe, postea quoque, tribuit, sed quod disputationibus et contentionibus eam tantummodo natam, humanae vitae commodis autem inueniendis et promouendis ineptam sterilemque esse, probe cerneret. Ipse itaque, admodum adolescens sine cortice nauare, et excellentissimis, quas a natura acceperat, animi dotibus ad tentandam nouam philosophandi viam uti constituit.

Aetas iuuenilis Baconi.

§. III. Emenus artium liberalium, et philosophiae, quale definiri in academia solet, iter a parente ad artes politicas efformari coepit. Cum enim inter fratres natu esset minimus, terris patriis fratribus datis opus erat, ut ingenii copiis ad accipienda praeclara munera aditum sibi pararet. In Galliam ideo in comitatu legati ad Gallorum regem, Amicii Powletti, missus est. Quamuis autem iuuenilis aetas prudentia carere videri poterat, indolis tamen bonitas ita annorum adolescentiam emendauit, ut maximam ex eo itinere utilitatem referret, et prudentiam quoque singularem conscriptis anno aetatis vndeuigesimo obseruationibus, *de Statu Europae* ostenderet. A legato quoque ad reginam missus in Galliam remeavit, eo consilio, ut iudicium inter peregrinos perfecte maturesceret. Magna tamen clades eum inopinantem in hac peregrinatione oppressit. Pater enim illi praemature fato ereptus est, cumque terras patrias fratres iure occupassent, pecunia quoque, quam pater illi patrimonio carenti ad coemenda quaedam latifundia destinauerat, inter quinque fratres diuisa est. Paulo duriori ergo fortuna eo tempore usus fuit, quam tamen virtutis et doctrinae magistrum habuit. De vitae genere vero post reditum ex Gallia statuenti, iuris Angliae municipalis studium et professio placuit, sine dubio, ut ita sibi de necessariis aliquanto feliciter dispicere posset. Breui autem ingenio optimo et diligentia iugi adiutus ita profecit, ut, licet, velut *παρρησιαν*, ut ipse postea dictare solebat, et subsidiariam operam istud studium haberet, mature tamen tractationibus exasciatis, quales pauci dare possunt, ostenderet, se mysteria iuris legumque, praecipue quae ad patriam spectabant, omnia intime pernouisse. Itaque nondum in legis scientia tyrocinium egressus inter aduocatos extraordinarios a regina allectus est, hospitiumque sibi in societate Greienfi delegit. Maxime tamen ad emendandas disciplinas, et praecipue philosophiam emaculandam, natioque nitori restituendam respicere nunquam oblitus est. Cuius eo tempore specimen edidit, quod: *Temporis partus maximus*, inscripsit; quod cum periisset, *Instauratio* inde eius magna enata est.

p) Hoc ex ore eius auditum refert RAVLAEVUS I. c. p. 7.

§. IV.

§. IV. Legum custodiae et iuris sacris destinatus quidem Baconus *Aetatis viri-
lis fata.* erat et conuictu, et vitae professione; at animo tamen et affectu in artes politicas et officia status magis propendebat. Quare aulae se tradere, et fortunam tentare, qua et ipse possit volitare per ora virum, constituit. Quamuis autem indoles egregia et doctrina praestantissima Baconum in aula commendatissimum fecissent, ita vt nec colloqui cum eo dedignaretur regina, nec de iure legibusque, ipsisque regni negotiis eum consulere negligeret, hincque faciliior et liberior illi ad aulam principis, quam reliquis eius professionis, aditus pateret, neque munere tamen, neque emolumento frui potuit insigni: vno munere substituti registrarii in camera stellata excepto; cuius causam fuisse dicit MALLETVS, quod in clientelam se comiti Essexiae dedisset, qui, cum nostrum promouere conaretur, ab inimicis, quos iam tum habebat potentissimos, impeditus est. Quod cum aegerrime ferret Baconus, adeo vt insulae relinquendae consilium caperet, ab eo a comite reuocatus est, qui, vt patriae tantum pignus seruaret, latifundium ei aliquod clo lō ccc libris Anglicis venale ex suis facultatibus comparauit. Addit, quem sequimur, MALLETVS, (reliqui enim hoc tacent) ingratisimum tamen se tanto Moecenati praestitisse Baconum, inductum ab eius aduersariis, vt detectionem criminis perduellionis infelicitis huius comitis post eius exitium ederet, qua perfidia apud Anglos nominis tot meritis alias illustris celebritatem mire conspurcauerit. Quam vero fortunae fauorem patrociniō apud Elisabetham consequi non poterat, ingenii doctrinaeque commendatione nactus est. Valde enim gratiosus factus est in aula Iacobi I. apud quem literis valde fauentem commendatissimum fecit liber praestantissimus, *de Augmentis scientiarum*. Aulae tamen fata hoc loco expertus est, obstante praeter alios eius fortunae Eduardo Coco, equite aurato, gloriae ex literis Bacono partae valde aemulo. Peruicit autem Baconi constantia, regique probata eruditio, qua ita illi traditus est, vt eum anno clo lō cvii sollicitatorem generalem constitueret. Quo tamen munere impediri non potuit, quominus philosophiae inferuaret, cuius testimonium fuit edita anno clo lō cx tractatio *de Sapientia veterum*. Fatis autem erepto Cecilio comite, qui viuus valde Bacono aduersatus erat, muneri splendido et opimo Atturnati regis generalis siue procuratoris primarii et generalis praefectus, et emolumentis atque redditibus valde ditatus est. Quos cum dos quoque vxoris postea auxisset, quam partim numerata pecunia, partim terris quoque lautam et amplissimam acceperat, tantum tamen abest, vt in re splendida ad rationes oeconomicas attenderet, et familiae magnificentiam atque seruitiorum licentiam paulo arctius restringeret, vt potius magnam ex neglectu earum opum iacturam sentiret, scilicet studiis magis et meditationi intentus. Quod non vno hoc illi nomine noxium fuit, sed ad artes quoque in aulis exerceri solitas viam strauit, quibus sibi ipsi exitium parauit. Nempe corrumpi se muneribus passum esse, virum cetera admirabilem,

fide dignis sibi constare testimoniis MALLETVS affirmat. Et tum quidem in dies fauentior illum fortuna arripit, in sanctius enim consilium regis adoptatus et anno clō 10 c xvii auxilio Villierii, qui ducis Buckinghamiensis nomine orbi innotuit, quemque rex vehementer amauit, custodiae regni sigilli praefectus est. Hic enim cum minus quam noster, eruditione et prudentia valeret, Baconi doctrina et iudicio uti solebat. Eo itaque parario tandem anno clō 10 c xix cancellarius Angliae, Baro Verulamius, et sequente anno, Vice-Comes S. Albani constitutus est. Illustri autem aulae splendore licet fulgeret Baconus, literarum curam tamen non deposuit, sed inter media aulae statusque, quem vocant, negotia, anno clō 10 c xx *Nouum organum* edidit, opus duodeuiginti annorum, at immortalis gloriae.

*Baconi fata
aduersa et vi-
ta ad mortem
vsque.*

§. V. Haecenus fauentissimis fideribus usus erat Baconus, et doctrinae claritate illustris, et negotiorum publicorum administratione satis felix. Ast decreuit subito, quae incrementa haecenus lactissima sumferat, fortuna Verulamii. Rem totam tacet Raulaeus, ita vero narrant scriptores Britanni citati: Pecuniae indigens rex, eas sibi artes delegerat, quas regni leges non solent permittere. Quales cum nonnulli, ut solet in aulis, proponerent, qui monopolium quoddam regi persuadebant, quod non poterat non graue esse et exitiale regni subditis; illi a Buckinghamiae duce commendati, id apud regem obtinuerunt, ut regio diplomate confirmarentur. Id patroni sui suafu, et munerum illecebris inductus, regni sigillo roborauerat Baconus, qui in corradendis facultatibus ad eas artes confugiebat, ut familiae, quam splendidam habebat, alendae sufficeret. Non potuit non res ea displicere regni proceribus, qui facile intelligebant, exitialia huiusmodi consilia fore patriae. Grauius itaque de hac iniuria in comitiis regni conuesti sunt. Qui cum in auctorem eius inquirerent, dux Buckinghamiae negotio periculoso se extricaturus regi persuasit, ut in cancellarium omnem eius rei culpam transferret. Rex, ut sollicitudine se liberaret, Baconum permouit, ut periculo caput exponeret, nec culpam deprecaretur, pollicitus, curaturum se, ne detrimentum ex ea re caperet. Damnatus ergo a iudicibus est, indicta multa quatuor millium librarum, expunctus ex numero procerum regni, et carceri in castello Londinensi traditus. Cui cum breui tempore esset inclusus, a rege liber dimissus, sententia autem ista, post aliquot annos, reuocata et irrita declarata, restitutusque honoribus Baconus, adeo ut primis comitiis, sub Carolo I. rege indictis, interesse, iterum iuberetur, et reuiresceret ingentium meritorum eius memoria, oblitteratis obliuione his, quas memorauimus, famae eius maculis. Ab eo tempore, quamuis reparato honore et fama, id posset, a negotiis aulae regni-que tractandis abstinuit, sibi-que et Musis suis vixit: fortunae aulicae inconstantiam et leuitatem, studiorum dulcedine ac philosophiae iucunditate pensando. Cum autem nec oeconomicas rationes valde curaret,

curaret,

curaret, nec fido seruitio vteretur, tandem paupertate vir maximus et meliore fato dignus ita pressus est, vt et regem, et regni heredem supplex adiisse nonnullis dicatur^q, vt inopiae suae succurrerent. Vixit itaque in vmbra et otio studiis et contemplationibus addictus, quas luci et tumultui aulico expertus caute praeferebat, tempusque et legendo et scribendo terens, vtilem se reipublicae literariae praestare fategit. Vltimo enim quinquennio, quo se totum negotiis ciuilibus subtraxit, scriptorum suorum maximam partem exarauit. Tandem anno clō 1626, III. Id. April. febr. catarrhali lenta extinctus anno aetatis LXXVI in aedibus comitis Arundeliae, in villa de High-Gate prope Londinum, ad quas animi tantum reficiendi causa diueterat, obiit, exuuias mortalitatis in ecclesia S. Michaëlis fano S. Albani vicina depositae; quia ecclesia illa ex vrbs vetustae Verulamii ruderibus sola superest, epitaphio scripto, quale viro meritis illustri debebatur^r.

§. VI. Factum esse a natura Verulamium ad emendandas scientias, maxime philosophicas, et scripta eius docent, et insoles, quam accep-
Character et
merita eru-
ditionis Ba-
coni.
erat, loquitur. Cum enim a pueritia meditationi esset addictus, iudicio autem vteretur acerrimo, facileque in nexum veritatum et ipsa rerum principia atque fundamenta alte penetraret, haud difficile fuit viro summo, disciplinarum naeuos et defectus detegere, et magis sana atque salubria suppeditare. Et prima quidem tentamina, at quae ad iustam maturitatem et perfectionem quandam excreuere, ciuitati eruditae anno clō 1605. exposuit, edita incomparabili aetatemque latura tractatione *de Augmentis scientiarum*. Eam patrio sermone Verulamius conscripserat, Latina autem veste donari curauerat a Playfero, professore Cantabrigiensi. Tr. de aug-
mentis scien-
tiarum. Qui cum verborum, quam rerum, magis esset curiosus, ipse Baconus manum admouendo, virosque doctos Herbertum, Hobbesium, aliosque in partes curarum vocando, opus perfecit. Ergo comparate intelligendus est. RAULAEVS scribens, *in hoc opere e lingua vernacula proprio Marte in Latinam transferendo auctorem plurimum desudauisse, et multis subinde ac variis additionibus locupletauisse*. Ipse enim Raulaeus in Praefatione operis ad lectorem scribit, Baconum, cum animum adiecisset, vt liber in Latinam linguam verteretur, quod inaudiuisset, illud apud exteros expeti, eius translationem ab insignioribus quibusdam eloquentiae viris elaboratam propria quoque recensione castigatam iam emittere. Dici vix potest, quanta comprobatione et plausu virorum doctorum et tum, cum ederetur, opus sit exceptum, et ad nostros dies in honore habitum. Id quod immensae, quae in id congestae sunt laudes satis demonstrant. Vnus nobis, at quantus vir! LEIBNITIVS^s, testis omni exceptio-

q) Bibl. vniu. T. XI. p. 45. BAYLE I. c. non tamen ad extremam paupertatem redactum, quamuis nec diuitiis affluentem obuisse ait Malletus.
r) Exstat apud POFFÉ-BLOUNT I. c. in eo, scientiarum lumen, facundiae lex vocatur, et lau-

datur, quod omnia sapientiae naturalis et ciuilis arcana enoluisset.

s) In noua methodo iurisprudentiae P. I. §. 32. conf. BVDDEVS Praef. ad Artem cogitandi p. 15.

ceptione maior est, cui liber audit incomparabilis. Quanquam autem ad doctrinam de eruditione vniuersali, siue in genere considerata opus proprie pertinet, quo nomine integrum hoc loco recensere superfedemus, ipsi Lectori vtilissimi et ad augendas intellectus copias vtilissimi lectionem iterum iterumque commendantes: non praetereundum tamen hoc loco est, illustrissimum auctorem omnium scientiarum partitiones exorsum, omnem doctrinam, secundum tres facultates intellectus: memoriam, phantasiam, rationem, in tres classes fuisse partitum, in historiam, poësin et philosophiam. Ita enim, his positis classibus, non historiam modo acute distribuit, itemque poësin, sed philosophiam quoque. Cuius matrem communem constituit philosophiam primam, tria autem genera ponit, de numine, de natura, de homine. Et illam quidem, quae de numine tractat, philosophiam, theologiam naturalem vocat, eique adiicit appendicem doctrinam de angelis et spiritibus. Naturalem philosophiam autem in speculatiuam et operatiuam distribuit; et illius dicit partes esse physicam et metaphysicam; illam in causam efficientem et materiem; hanc in causam finalem et formam inquirere. Refert autem ad physicam speculatiuam doctrinam de principiis rerum, de fabrica rerum, siue de mundo et de varietate rerum, quae vel de concretis agit, et historiam naturalem complectitur, vel de abstractis, vbi de schematicis materiae et de motibus agi debet. Metaphysicam partitur in doctrinam de formis et de causis finalibus. Operatiuam doctrinam de natura distinguit in mechanicam et magiam, expurgata significatione sumto hoc vocabulo, illique duas tribuit appendices, inuentarium opum humanarum, et catalogum polychrestorum. Mathematicam quoque et puram et impuram ad appendicem magis philosophiae naturalis, quam ad scientias substantiuas, referendam esse asserit. Porro doctrinam de homine, in philosophiam humanitatis et ciuilem distribuit, et illius capita constituit, de corpore, et de anima hominis, quoad statum siue personam, et foedus animae ac corporis. Personam hominis autem secundum eius miseriam et praerogatiuas considerat; foedus secundum indicationes et impressiones, quo etiam physiognomiam et interpretationem somniorum naturalium refert. Dein corpus hominis considerando, medicinam in cosmeticam, athleticam et voluptuariam diuidit, et medicinae tria assignat officia, conseruationem sanitatis, curationem morborum, et prolongationem vitae. Philosophiae humanae circa animas, partes esse vult doctrinam de spiraculo, de anima sensibili siue producta; tum de substantia et facultatibus animae, earumque vsu et obiectis. Ad quas appendicem constituit, doctrinam de diuinatione naturali et de fascinatione, et facultates animae tres facit, sensibilem, in motum et sensum. Vsum porro ex obiecto facultatum animae humanae expendens, logicam inde et ethicam oriri docet. Et partes quidem logicae facit quatuor, inueniendi, iudicandi, retinendi et tradendi. Inuentiuam autem artium et argumentorum esse monet, et ex illa experientiam literatam et organum nouum extruit;

ex

ex hac promptuariam et topicam facit, generalem atque specialem. Iudicandi artem vel inductionem vel syllogismo absoluit, et hunc reductionem rectam et inuersam comprehendere, obseruat; tum analyticam et de elenchis huc pertinere, ait, elenchos autem esse, vel sophismatum, vel hermeniae, vel idolorum, ostendit, idola partitur in imagines tribus, specus et fori. Arti retinendi doctrinam de memoria ipsa, eius praenotionem et emblema vindicat. Traditiuae disciplinae doctrinam omnem de sermone eiusque methodo, illustratione, organo, locutione, scriptione, totamque grammaticam, literariam atque philosophantem etc. propriam esse vult, singularem quoque tradendi prudentiam extruit, et huc varia methodorum genera reuocat: tum rhetoricam, et quae illi adhaerent, illustrationem sermonis absolueret tradit, qua occasione de critica quoque et paedagogica agit. Tandem Ethicam in doctrinam de exemplari, siue bono simplici et comparato, et georgica animi partitur, et diuisiones boni varias affert, culturam animi autem doctrina de characteribus animorum, de affectibus et curationibus siue remediis absoluit. Ciuilem doctrinam de conuersatione, de negotiis et de republica praecipere iubet. Et negotia vel vitae ambitum, vel occasiones sparsas comprehendere monet. Doctrinam autem de imperio omittit, et desiderata tantum addit, de proferendis finibus imperii, et de iustitia vniuersali siue de fontibus iuris. Epilogum vero de legitimo vsu rationis humanae in diuinis, de gradibus vnitatis in ciuitate Dei, et de emanationibus scripturarum, occupatum esse iubet. Constare ex breui hac διατυπώσει operis praestantissimi, potest, quanta ingenii vastitate et iudicii acumine omnem scientiarum circulum Verulamius complexus sit; et imprimis, quod ad rem nostram pertinet, quanta et quotuplicia noua ad philosophiam pertinere viderit, monuerit, viamque monstrauerit. Quae si cum antecedentibus temporibus, et seculo ipsius aetatem sequente comparantur, admirationem lectorem subire necesse est, quod vnus vir tot et tanta viderit et obseruauerit, quae tot secula ignorarunt, et nostrorum temporum felicitas eius vestigiis insistens, eoque facem praefereute singulatim demum explorauit exposuitque. Tacemus desideria per omnes ferme scientias sparsa, quibus maximo iudicio defectus in disciplinis etiam philosophicis detexit, occasionemque exhibuit castius philosophaturis ea explendi, quibus antecedens aetas caruerat.

§. VII. Ita praeparata via referatisque disciplinarum adytis, denouo quoque, qui fideliter ad veritatem viam monstraret, duce sollicitus fuit Verulamius. Qui licet eo tempore magnis muneris publici curis detineretur, philosophiae incrementa et emendationem tamen promouere non neglexit. Enatum inde spatium annorum, quod nonnulli volunt duodeviginti Nouum Organum, tanti laboris, industriae et acuminis insoliti opus, vt primum inter sua scripta locum obtinere ipse auctor iudicauerit.

Cum

t) RA VLAEVS, l. c. p. 16.

Cum enim probe intelligeret „, logicam, quae velut instrumentum veritatis inquirendae in scholis tunc tradebatur, aptiorem esse disputationibus scholasticis fouendis, quam rerum naturae detegendae, probe autem „, nosset, intellectum humanum sibi ipsi hoc pacto negotium faceffere, „, neque auxiliis veris, quae in hominis potestate sunt, vti sobrie et com- „, mode, indeque multiplicem rerum ignorationem, et ex ignoratione „, rerum detrimenta innumera: omni ope connitendum existimauit, si „, quo modo commercium istud mentis et rerum restitui posset in in- „, tegrum, aut saltem in melius deduci. Quoniam autem id fieri „, posse ex auxiliis atque adminiculis Dialecticae nulla profus spes suberat, „, propterea quod notiones rerum primae, quas mens haustu facili et su- „, pino recondit atque accumulatur, vnde reliqua omnia fluunt, vitiosae sint „, et confusae et temere a rebus abstractae; neque minor sit in secundis et „, reliquis libido et inconstantia; ex quo fit, vt vniuersa ista ratio humana, „, qua vtimur, quoad inquisitionem naturae, non bene congesta et aedifi- „, cata sit, sed tanquam moles aliqua magnifica sine fundamento: ideo de „, melioribus praefidiis dispiciendum esse ratus est, quibus scientiarum et „, artium atque omnis humanae doctrinae in vniuersum instauratio a debi- „, tis excitata fundamentis, praestaretur.“ Cum autem in priore, quem *de Augmento scientiarum* scripsit, tractatu obseruauisset, ratiocinationem omnem fieri aut syllogismo, aut inductione, illo scholis relicto, hanc potissimum regulis atque praeceptis muniendam sibi sumfit. Probe enim videbat isto syllogismorum neftendorum artificio veritatem iuuari eiusque cognitionem promoueri parum posse. Qua de re, quae momentum habet, dignus est, qui ipse audiatur. Ita vero differit *): „, Nos demonstra- „, tionem per syllogismum reuicimus, eo quod confusius agat, et naturam „, emittat e manibus. Tametsi enim nemini dubium esse possit, quin, „, quae in medio termino conueniunt, ea et inter se conueniant, quod est „, mathematicae cuiusdam certitudinis: nihilominus hoc subest fraudis, „, quod syllogismus ex propositionibus constet, propositiones ex ver- „, bis, verba autem notionum tesserae et signa sint. Itaque si notio- „, nes ipsae mentis, quae verborum quasi anima sunt, et totius huiusmo- „, di structurae ac fabricae basis, male ac temere a rebus abstractae et va- „, gae, nec satis definitae et circumscriptae, denique multis modis vitio- „, sae fuerint, omnia ruunt. Reuicimus igitur syllogismum, neque id „, solum quoad principia, sed etiam quoad propositiones medias, quas edu- „, cit sane atque parturit vtcunque syllogismus, sed operum steriles, et „, a practica remotas, et plane quoad partem actiuam scientiarum in- „, competentes. Quamuis igitur relinquamus syllogismo et huiusmodi „, demonstrationibus famosis ac iactatis iurisdictionem in artes populares „, et opinabiles, tamen ad naturam rerum, inductione per omnia, et tam „, ad minores propositiones, quam ad maiores, vtimur. Inductionem „, enim

*) Ita ipse in Praefatione.

x) p. 4. seq.

„enim censemus eam esse demonstrandi formam: quae sensus tuetur, et naturam premit, et operibus imminet, ac fere immisceatur.“ Nempe sensuum potius, quam abstractionum ministerio auxilia conquirenda esse statuit, et ad experimenta descendendum esse iudicat, quibus sensuum imperfectio tolli queat. Maxime autem impedimenta illa, quae ex idolis oriuntur (hoc autem nomine praeiudicia, quae recentiores vocant, intelligit) remouenda esse, commendat, quae vel ex philosophorum placitis et sectis, et ex peruersis demonstrationum legibus, vel ex innato intellectus vitio oriuntur. Quare redargutionem, ut ipse vocat, siue emendationem philosophiae explicandam esse, et tum demum ostendendum, qua ratione intellectus atque res, siue mens et vniuersum inter se concordent, docet, et tum vias quoque ineundas esse statuit, quibus ad metam perueniri possit. Quem in finem phaenomena vniuersi, hoc est, omnigenam experientiam atque historiam naturalem adiungit, ut interpretis loco sit, in explicanda rerum natura. Ex quibus intelligitur, Verulamium, hanc logicam siue organum suum proprie philosophiae naturali dedicauisse, et ideo experientiam et historiam fundamenti loco strauisse, ne, quod a Peripateticis factum est, vanis et incertis notionibus generalibus, abstractis, vagis, nihilque significantibus, quae naturam rerum nunquam recludunt, humanus intellectus decipiatur, sed in ipsam naturam conclaue a certo fidoque duce introducatur. Quo pacto autem illustris auctor hunc finem obtinendum esse putauerit, et quibus regulis intellectum instruxerit, ut metam hanc consequatur, prolixa enarratione depingere hoc loco breuitati consulentibus non licet: et legenda ipsa nobilissima tractatio ab illis est, qui in rerum naturalium inquisitione feliciter progredi cupiunt. Quae si paulo plus luminis et perspicuitatis haberet, et nouorum terminorum et partitionum artificio lectorem non remoraretur, longe plura, quam factum est, contulisset ad philosophiae emendationem. His enim obstantibus a plerisque hoc organum nouum neglectum est. In quo si hae labeculae negligantur, observationes praestantissimae continentur, quibus rerum naturalium et scientiarum fere omnium termini egregie possunt amplificari. Nullibi enim sectae inhaeret, vel nouam sectam condere cupit, pulchre de ea re pronuntians: *Primo postulandum videtur, ne existiment homines, nos more antiquorum Graecorum aut quorundam nouorum hominum, Telesii, Patricii, Seuerini, sectam aliquam in philosophia condere velle. Neque enim hoc agimus, neque etiam multum interesse putamus, ad hominum fortunas, quales quis opiniones abstractas de natura et rerum principiis habeat: neque dubium est, quin multa huiusmodi, et vetera reuocari, et noua introduci possint; quemadmodum et complura themata coeli supponi possunt, quae cum phaenomenis sat bene conueniunt, inter*

N 2

se

y) Vid. WALCH. Hist. logic. in Parerg. Acad. p. 639. STOLLIVS Hist. liter. P. II. c. 2. §. 22. p. 441.

z) c. 116. p. 123.

se tamen dissentiunt. At nos de huiusmodi rebus opinabilibus, et simul inutilibus non laboramus. Quae a magno sapientiae naturalis antistite prudenter pronuntiata, vtinam nostro tempore omnium versarentur ob oculos, quo hypothesium plena sunt omnia, et in tanta eclecticae philosophiae luce, sectaria passim nomina audiuntur. Sed vt ad Baconi Organum reuertamur, illud imprimis, quantiuis id pretii opus esse demonstrat, quod praedudiciorum absurditatem, et damna, quae ex iis intellectui in veritate inquirenda subnascuntur, maxima luculenter ostenderit. Obesse enim veritati monet ^a, quod homines id sibi modo proponant, vt ex ea, quae praesto est, massa, nihil amplius fumant, aut quaerant, quam quantum ad vsum professorium, aut lucrum, aut existimationem, aut huiusmodi compendia conuertere possint: quod omnia haec vel traditionum caligini, vel argumentorum vertigini et turbini, vel casus et experientiae vagae et inconditae vndis et ambagibus, permixta fuerint. Quod antiquitatis opinio inepta iudicium detineat, cum nostra potissimum tempora respectu mundi, grandaeuitatem et antiquitatem, atque ideo senilem quoque prudentiam et maturius iudicium inuoluant. Quod pusillanimitas sit, auctoribus infinita tribuere, auctori autem auctorum, tempori, ius suum denegare, cum veritas non auctoritatis, sed temporis filia sit. Quod ipsorum operum, quorum copia iam pridem facta est humano generi, admiratio, ad acquiescendum in iis homines compulerit, incremento accedente admiratione simplici et prope puerili ab eorum astu et artificio, qui scientias tractauerunt et tradiderunt. Quod homines vaniloqui et phantastici, qui partim ex credulitate, partim ex impostura, genus humanum promissis oneraverunt, omnem conatum magnanimitatem destruxerint. Quod a pusillanimitate et pensorum, quae humana industria sibi proposuit paruitate et tenuitate, detrimenta in scientias inuecta sint, artis infirmitate in naturae calumniam conuersa. Quod superstitio et zelus religionis coecus et immoderatus, aduersarius, molestus et difficilis philosophiae euaserit, vel falsa et sectaria philosophia corpori religionis immixta, vel aditu alicui philosophiae, quamuis emendatae, pene intercluso. Quod in moribus et institutis scholarum, academiarum, collegiorum, et similibus conuentuum, qui doctorum hominum sedibus et culturae eruditionis destinantur, omnia progressui scientiarum aduersa inueniantur; inuidia, auctoritate, nouorum odio, dominantibus, et bonorum conatibus praemiis carentibus. Quodque tandem desperatio hominum et impossibilitatis suppositio maximum progressibus scientiarum et nouis pensis ac prouinciis in iis suscipiendis obstaculum posuerit. Quae omnia, vt ingentes intellectus humani morbos viuidis depingunt coloribus, causasque per tot secula impeditorum profectuum atque incrementorum disciplinarum certissimas exponunt, ita, quantam ad artium et philosophiae emendationem Verulamius attulerit, manifestum faciunt. Recte itaque

a) c. 81. seqq. p. 82. seqq.

attentum et meditationis molestiam non subterfugientem: ast fracto putamine dulcissimos nucleos se offerre, fatebuntur, qui eius rei experientiam habuerint. Accurate enim virtutum vitiorumque characteres, confinia malorum, larvas simulationis, rationem temperamentorum ostendit, dignus qui iterum iterumque legatur. Quae causa fuit, ut commendatissima diu fuerit elegantis libelli lectio, praesertim, cum narrationibus, exemplis, apophthegmatibus, sententiis, comparationibus iucundus sit; dignus itaque ille visus fuit, qui et Gallico et Germanico vestitu aliquoties compareret ^d. Adeo autem in morali argumento Verulamius placuit RAPINO ^e, ut in eo plus valuisset, quam in reliquis, censeret. Nos vero ubique Baconum magnum deprehendi, maiorem futurum, si luculentior esset, sine contrarii metu pronuntiamus, et ad scipta quoque historica, inter quae historia Henrici VII, Angliae regis eminent, prouocamus, in quibus quanta prudentia et accuratatione rerum gestarum seriem ad vitam et actionem retulerit, satis demonstrauit. Laudandi itaque sunt, qui viri summi, et posteritati nunquam obliuiscendi, scripta collegerunt, vnoque fasce, comprehensa ediderunt, quod apud Batauos ^f, Germanos ^g et ipsos tandem Britannos ^h factum, quibus amplissimam scriptorum Verulamianorum syllogem debemus.

*Desiderata in
Bacono.*

§. IX. Intelligi ex hactenus dictis potest, qualis quantusque vir fuerit Baconus, quidque ad perficiendam emendandamque philosophiam contulerit. Dolendumque et ipsam viri maximi ingenii profunditatem, moremque meditandi, et quandam terminologiae nouae et insolitae atque partiendi affectationem, et argumenti difficultatem, aliquam praeterea sermonis Latini repugnantiam, quae auctori obstitit, ut commode et perspicue mentem suam exprimeret, et cui medicam aliorum virorum doctorum manum interdum admouisse supra diximus, obscuram et molestam facere lectionem libellorum cetera aureorum. Quibus si lector obtingat accuratus, attentus, et philosophicorum mysteriorum non ignarus, meditationi autem adsuetus, et relegendi laboris patiens, innumeros veritatis thesauros exhibent, et horreum aliquod rerum praestantissimarum atque obseruationum pulcherrimarum subministrant. In quibus tamen caueas, nouum systema philosophiae quaeras: illud enim docendi genus auersatum fuisse Baconum supra monuimus. Id autem constitutum sibi habuit vir summus, ut duplici ratione laboranti philosophiae succurreret. Nam et defectus, naeuos et errores, quos in omni scientiarum genere detexerat, vniuersales oculis lectorum exponere, et viam ostendere fategit, qua iugi meditatione illi tolli, et augeri emendarique disciplinae artesque possint. Cui fini tot regulas, cautiones, media adaptauit, ut merito

d) Et Gallicam Balduini et Germanicam enarrat STOLLIVS l. c. P. III. c. I. §. 58. p. 621. conf. Biblioth. Thomasia Vol. II. p. 704.

e) Reflex. sur la morale, §. 9.

f) Amstelod. 1662. VI. Vol. in 12. quibus VII. volumen postea accessit. Ea editione nos vtimur.

g) Francofurti 1665. Lips. 1694. fol.

h) London. 1740. IV. Vol. lingua Anglica.

rito immortalis eius inter philosophos hodie quoque sit memoria. Et ad perennaturam eius gloriam omnino pertinere censendum est, quod eius consiliis occasio suppeditata sit Britannorum genti ab eo tempore tanta cum laude naturalem philosophiam artesque mathematicas perficienti, excitandi societatem scientiarum, tandiu cum gloria superaturam, quamdiu honos erit literis¹. Non filebimus tamen, fuisse quaedam, quae in tanto laudum cumulo nonnullis in Bacono displicuerint. Nam et pulcherrimis corporibus sui naevi sunt, et nihil est in mortalitate ab omni parte beatum, ut taceamus, non omnibus placere potuisse Verulamium, qui nemini, nisi veritati placere studuerat; et ita in inuestiganda veritate incessisse, ut ab omni sectae studio longissime discederet. Id quod illis non potuit non displicere, qui saluam sectae suae auctoritatem cupiebant, licet ingenii magnitudo, quam ubique prodit Verulamius, eum laudare illos coegerit. Inter quos imprimis notandi CONRINGIVS et RAPINVS. Et ille² quidem ita de Bacono pronunciat: *Baconis scripta non eandem merentur laudem. Homo ingenio fuit vasto, sed nec a veterum doctrina instructus, nec quidquam moderati agitans, dum principatum affectat per nouitates in omni philosophia. In physicis eius libellis nihil placet, praeter empiricam industriam, quam laudo; perinde ac rideo eius ἀπειθευσίαν, ut Aristotelice loquar. Inter politica perplacet historia Henrici VII. Reliqua ut non asperneris, tamen non est, quod laudes.* Et alio loco ita de eius libris sententiam pronunciat: *De Verulamii libro, quem de augmentis scientiarum inscripsit, nec dum aliter sentio, quam ante hoc. Veterum et verae προγαδευτικῆς doctrinae plane imperitus fuit; imo supinus et superbus veterum omnium contemtor. Laudaueris illum librum ob studium promouendi boni eruditionis publici, ob commendatam experientiam rerum, quae vulgo negligi solet, ob pauca quaedam, non vane monita alia. Cetera solet ludere vocabulis, noua scilicet fingere, aut vetera flectere in nouum sensum, et sub illo schemate meras ineptias producere, tanquam nouiter a se obseruata, et inuenta doctrinae oracula: ingenio tamen valuit, nec a iudicio fuit destitutus. Sermones fideles ipsius plurimum habent bonae frugis; nec displicet sapientia veterum saltem ob verisimiles coniecturas diuitis ingenii, nec enim sub fabularum inuolucro, multum adeo sapientiae latitare mihi persuadet. Scio sane, iam olim Stoicos theologiam gentilium ausos ita interpretari, sed irrito et nostris quoque aurei acui Christianis irriso conatu. Inter omnia autem Verulamii perplacet Henrici VII. Angliae regis historia, quamuis et ibi obseruaueris hominis καυχήματα et vocabulariam ostentationem atque insolentiam. Non expendemus veritatem eorum, quae a Conringio Bacono obiiciuntur, hoc enim alium locum, aliud-*

1) THOMAS SPRAAT. Hist. de la société royale L. I. f. 16. p. m. 43.

2) Conringiana p. 19. 76. 77.

aliudque institutum postulat; sed id modo obseruamus, Conringium licet virum insigniter doctum, in naturali philosophia impense fuisse delectatum Aristotele, quem supplendum potius et experientia recentiorum augendum, quam exagitandum atque deserendum putabat: litteraturae autem veteris fuisse peritissimum, et sine ea ad verum eruditionis cultum neminem perueniri posse, credidisse, adeoque nec Aristotelicae, nec veteris doctrinae contemptum atque neglectum potuisse pati. In omnia alia autem abibat Verulamius, non tam πολυζωρίας laude, quam philosophiae cognitione, inclarescens. Is enim reiecta omni auctoritate non homines, sed naturam sequi constituerat, vt eius indolem et arcana rimaretur; credebaturque antiquitatis opinionem non puerascenti mundo, sed senescenti aetati nostrae deberi. Itaque veterum doctrinas impedimentum in natura secessibus perquirendis nequere statuebat, et speculationes inutiles ostentationi magis profuturas, quam vtilitati: qua ratione inductus professorias consuetudines hominum academicorum, quibus vnus auctoris sententiae, velut carceri, includuntur, ridebat contemnebatque. Id quod non potuit non altum Conringio vulnus infligere, qui hanc academicam eruditionem maximo loco ponebat. Fatendum tamen, non prorsus abire a vero Conringii censuram, Verulamio affectationem vocabulorum nouorum, et terminorum sine necessitate innouatorum obiectentem. Nouam enim hanc philosophandi linguam obesse magis quam prodesse philosophantibus, experientia multis exemplis docuit. Nec dubitandum, quin haec potissimum caussa alleganda sit, cur scripta Verulamii, vt egregia et optimae frugis plena, magis laudentur, quam legantur. Deterret enim ista vocabularia obscuritas, molestiam in legendo afferens, lectoris animum, qui spectra sibi et lemures adduci suspicatur. Aliud displicuit RAPINO¹⁾, qui ingenium Bacono vagum tribuit, quod de rebus nunquam enucleate disserit; et nimiam eius doctrinam illum accuratum non esse finire putat: vnde pleraque eius dogmata, vltioris meditationis potius ansam praebere, quam axiomata, quae sequi possumus autumat. Non negat, opiniones eius aliquid acuti et splendentis habere, at, si verum dicendum, ignis potius scintillas, quam constantem et natiuam lucem referre iudicat. Credulitatem quoque circa relationes obseruationum naturalium ei obiicit, in moralibus tamen plus ingenii, quam in ceteris emicare contendit. Potest ex parte concedi Rapino, quod in Verulamio reprehendit; nam plenas scientiae naturalis institutiones eum tradere minime voluisse, contentum, si in viam philosophantes deduxisset, supra obseruauimus. Ast quam lucem in Verulamio desiderat, timendum, ne Rapinus ignem fatuum intellexerit, sine flamma, sine virtute, externo splendore micantem. Narrationibus autem interdum deceptum fuisse, quod et THOMAS SPRAAT^{m)} obseruat, ignoscendum viro per maximam vitae partem negotiis publicis occupato, et bona fide aliorum testimo-

1) Reflexions sur la philosophie §. 18.

m) loc. cit.

testimoniis nitenti. Speciose magis illud a συμπατριώταις SAM. PARCKEROⁿ et RAD. CUDWORTHO^o reprehenditur, quod finalium causarum inquisitionem longe a physicae suae prouinciis amouisset, eo quod illa remororum instar scientiarum quasi velificationem retardauerit, quod cum hominis speciosis istis et umbratilibus causis adhaerescant, non ulterius in physicae scientiae cursu velificare curarint. Quo pacto enervari contemplationem atque demonstrationem sapientiae diuinae existimat. Quo nomine imprimis Cudworthum magno viro minus fauere, eumque inter occultos impietatis erga Deum patronos numerasse videri obseruatum est eruditissimo MOSHEMIO^p: certe nullam occasionem negligit sententias et verba eius tacite perstringendi, forte odio Hobbessii ductus, quem apud Verulamium plurimum valuisse constat. Verum iniuriam fieri Verulamio ea in re, eleganter pieque de Deo statuenti, ex eius scriptis est euidentissimum: qui ideo causas finales ex physica proscriptit, et ad theologiam remisit, ne ab inquisitione causae formalis et materialis retinerentur philosophi, sed naturam ipsam consulerent: quo nomine Democritum Platoni praetulit, indignante Cudwortho, cui ideo Plato tantopere deamatus est, quod disciplinam naturalem omnem diuinitatis consideratione repleuisset. Non disputabimus hoc loco, vtrum recte hoc fiat, nec ne, facile id intelligent, qui didicerint ex recentiorum philosophorum obseruationibus, etiam finales causas facere ad rerum naturam cognoscendam: ast excusandum tamen esse Baconum iudicamus, qui, cum malo scopo minime duceretur, ab exoterica philosophia, ad pernoscendos interiores naturae recessus philosophantes ducere voluit, et ablegatis^q illius campum principiis metaphysicis sensum et experientiam veros duces sequendos esse statuit, non eo, quo Hobbessium ductum fuisse animo conueruntur, vt pietatis sensum subrueret. Alia quae manibus viri illustrissimi obiiciuntur, qualis est, historiae literariae consilium impossibile, hoc loco, ad quem non pertinet, praeterimus.

§. X. Meruit his praeclarae doctrinae speciminibus Verulamius laudes, quae homini erudito tribui possunt, maximas, consentiente in eo tota ciuitate erudita, esse Baconum inter maxima ingenia et vtilissima recentioris aetatis praesidia numerandum, eumque fuisse, qui praecipue nostro seculo velut classicum cecinerit, et signum sustulerit, vt in rebus philosophicis aliquid ulterius et exquisitius tentaretur. Qua de re iudicia virorum doctorum collecta a THOMA POPE-BLOUNTIO^r consuli possunt, quibus haud minor farrago addi posset, si id ageremus. Videndi autem sunt THOMAS SPRAAT^s et P. BAYLE^t aliique. Nec minoribus animi, quam ingenii virtutibus excelluit, si verum est, quod

Laudes Baconi.

n) Disp. III. de Deo §. 16. p. 283.

o) Syst. intell. p. 820. seq. 829.

p) Ad loc. cit.

q) loc. cit.

r) loc. cit.

s) loc. cit.

quod de eo narrat, qui a sacris domesticis fuit Bacono GUIL. RAU-
LAEVS. Is enim praeter ingenium vere philosophicum, pietatem
eius cultumque diuinum extulit laudibus, maxime quod hoc philosophiae
suae principium posuerit: philosophiam primoribus tantum labiis degusta-
tam a Deo abducere, utpote quae causas secundas ultra debitum magni
faceret, philosophiam autem plene haustam ad Deum denuo ducere.
Cum regium procuratorem ageret, capite damnatis iudicem se semper
iustum, aequum, quin misericordem quoque praebuit. Quanquam au-
tem regi erat deuotissimus, adeo, ut suae calamitatis inde faber existe-
ret, ut supra narratum, a consiliorum tamen vehementia et violentia ab-
horruit, prudentiamque atque moderationem in consulendo adhibuit. In
amicorum conuersatione ita se iucundum vtilemque ac modestum prae-
buit, ut ipsa mensa Platonum conuiuium exhiberet, et non venter ma-
gis atque palatum, quam aures et animus, reficerentur. Ipsos vero ini-
micos venia magis, amore et misericordia, quam vindicta persequutus
est. Qualis cum esset, mirum non est, tum in magna fortuna singula-
rem modestiam, tum rebus secundis eueris magnam illum constantiam
atque patientiam conseruauisse. Vixit autem sobrius, et licet dieta mi-
nime parca, sed liberali potius, vteretur, ab omni tamen voluptatis con-
secratione abhorruit, maxime ad stomachum attentus. Seruandae sanita-
tis causa autem mane grana circiter tria nitri quotidie in iusculo tenui et
tepido sumsit, et quoties humores excrementitios corpus grauari sentiret,
infuso rhabarbari aliquoties repetito illud leuauit: ab aliis medicaminibus
abstinuit, nisi quod podagrae dolores interdum medicamento, quod ipse
inuenerat, feliciter extinxerit. Singulare autem est, et memoria di-
gnum, quoties luna defecisset, ipso quoque id ignorante, animi eum de-
liquium passum fuisse, redeuntibus illico viribus, quamprimum splen-
dorem luna recuperauisset. Alium Baconum aevi medii Anglorum orna-
mentum haud leue, suo nobis loco memoratum, caue confundas cum
Angliae cancellario.

*) Extat ad calcem Hist. nat. Vol. IV.

